

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 748/2532

นาง นิภา เรื่อง ศิลป์ ผู้ร้อง นาย ปัญญา เรื่อง ศิลป์ ผู้คัดค้าน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1600, ป.พ.พ. มาตรา 1601, ป.พ.พ. มาตรา 1738

ย่อ / หลักกฎหมาย

เมื่อที่ดินแปลงหนึ่งของทรัพย์มรดกติดจำนองประกันหนี้ของน. ทายาทคนหนึ่งอยู่ ทายาทผู้รับมรดกจึงต้องรับภาระในหนี้จำนองโดยรับโอนที่ดินนั้นมาโดยติดจำนอง ถ้ามีการบังคับจำนองโดย น.ไม่ชำระหนี้แล้วทายาทผู้รับมรดกคงรับผิดชอบเฉพาะทรัพย์มรดกที่ตนรับโอนมา หรือหากตนต้องชำระหนี้จำนองไปเท่าใดก็ชอบที่จะได้รับเงินใช้คืนจาก น. ได้ตามสิทธิที่ได้รับโอนมาจากเจ้ามรดกทายาทไม่มีสิทธิบังคับให้ น. ทำการไถ่ถอนจำนองหรือยกข้ออ้างในการที่ น. ไม่ทำการไถ่ถอนจำนองมาเป็นเหตุขัดข้องมิให้มีการแบ่งปันทรัพย์มรดกให้แก่ทายาท

คำพิพากษา

กรณีสืบเนื่องมาจากศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งผู้ร้องกับผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกของนางสาส์หรือรี เรื่องศิลป์ ผู้ตายร่วมกันผู้ร้องยื่นคำร้องว่า ผู้คัดค้านไม่ยินยอมให้ผู้ร้องแบ่งปันทรัพย์มรดก ขอให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้นำทรัพย์มรดกไปขายทอดตลาดนำเงินมาแบ่งปันกัน ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้นำทรัพย์มรดกคือที่ดินและบ้านประมูลขายกันเองในระหว่างทายาทก่อน หากไม่เป็นที่ตกลงกันจึงให้นำออกขายทอดตลาดนำเงินมาแบ่งปันกันในระหว่างทายาทต่อไป ผู้คัดค้านอุทธรณ์ว่า ที่ดินมรดกแปลงหนึ่งติดจำนองประกันหนี้ของนายนิพนธ์ เรื่องศิลป์อยู่ นายนิพนธ์ควรชำระหนี้เสียก่อนเพื่อให้ที่ดินปลอดจำนอง มิฉะนั้นย่อมทำให้ทายาทอื่นรวมทั้งผู้คัดค้านเสียเปรียบ ศาลอุทธรณ์พิพากษายกอุทธรณ์ของผู้คัดค้านผู้คัดค้านฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงที่ผู้ร้องและผู้คัดค้านมีได้โต้แย้งกันฟังเป็นยุติว่า นางสาส์หรือรี เรื่องศิลป์ ผู้ตายมีทายาทรวม 5 คน คือผู้ร้องนายนิพนธ์ เรื่องศิลป์ นางมาลีเรื่องศิลป์ ผู้คัดค้าน กับนางไพเราะเรื่องศิลป์ และมีทรัพย์มรดกเป็นที่ดินรวม 4 แปลง กับบ้านอีก 1 หลัง เฉพาะที่ดินมรดกแปลงหนึ่งคือที่ดินตาม น.ส.3 เลขที่ 603 ตำบลหนองโสน อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด ผู้ตายได้นำไปจำนองต่อสหกรณ์การเกษตรเมืองตราดจำกัด เพื่อประกันหนี้ของนายนิพนธ์ เรื่องศิลป์ พิเคราะห์แล้ว ประเด็นที่คู่ความโต้เถียงกันในศาลชั้นต้นมิว่าการแบ่งทรัพย์มรดกรายนี้ควรจะให้มีการไถ่ถอนที่ดินตาม น.ส.3เลขที่ 603 ซึ่งผู้ตายนำไปจำนองประกันหนี้ของนายนิพนธ์ไว้ก่อนหรือไม่ การที่ผู้คัดค้านอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นว่า ควรให้นายนิพนธ์ชำระหนี้จำนองก่อน เมื่อไถ่ถอนที่ดินที่จำนองแล้วค่อยแบ่งทรัพย์มรดกนั้น จึงเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วในศาลชั้นต้นที่อุทธรณ์ของผู้คัดค้านอ้างว่า หากนาที่ดินมาขายโดยติดจำนองย่อมทำให้ทายาทอื่นรวมทั้งผู้คัดค้านเสียเปรียบนั้น เป็นเพียงเหตุผลที่ผู้คัดค้านยกขึ้นสนับสนุนอุทธรณ์ดังกล่าวของตนเท่านั้นและอุทธรณ์ของผู้คัดค้านที่บรรยายมีใจความว่า นายนิพนธ์เป็นทายาทคนหนึ่ง เมื่อผู้ตายจำนองที่ดินประกันหนี้เงินกู้ของนายนิพนธ์นายนิพนธ์ก็ควรชำระหนี้จำนองเสียก่อนเพื่อให้ที่ดินมรดกปลอดจากการจำนอง หากต้องนำที่ดินมรดกมาขายโดยติดจำนอง ย่อมทำให้ทายาทอื่นรวมทั้งผู้คัดค้านเสียเปรียบนั้น เห็นว่า ข้อความดังกล่าวได้แสดงอย่างชัดแจ้งอยู่ในตัวแล้วว่า การขายที่ดินมรดกโดยติดจำนองทำให้ทายาทอื่นรวมทั้งผู้คัดค้านเสียเปรียบ เพราะการขายที่ดินโดยติดจำนองย่อม

ได้ราคาต่ำกว่าที่ดินที่ขายโดยปลอดการจำนองส่วนแบ่งที่ทายาทแต่ละคนจะได้รับย่อมลดน้อยลง คำฟ้องอุทธรณ์ของผู้คัดค้านจึงสมบูรณ์แล้ว ที่ศาลอุทธรณ์ไม่รับวินิจฉัยโดยยกอุทธรณ์ของผู้คัดค้านนั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย โดยเหตุที่การพิจารณาในชั้นบังคับคดีนี้ไม่มีการสืบพยาน และมีข้อเท็จจริงปรากฏอยู่แล้วในสำนวน ศาลฎีกาจึงเห็นสมควรวินิจฉัยฎีกาของผู้คัดค้านไปทีเดียว โดยไม่ย้อนสำนวนไปให้ ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยปัญหาดังกล่าวเสียก่อนที่ผู้คัดค้านฎีกาว่าการนำที่ดินมรดกมาแบ่งกันโดยที่ดินนั้นยังติดจำนองประกันหนี้สินนายนิพนธ์ทายาทคนหนึ่งอยู่ ควรให้นายนิพนธ์ไถ่ถอนจำนองที่ดินแปลงดังกล่าวก่อน มิฉะนั้นจะทำให้ทายาทอื่นเสียเปรียบนั้นเห็นว่า ทายาทผู้รับมรดกย่อมรับโอนมาทั้งสิทธิและหน้าที่ของเจ้ามรดกที่มีต่อทรัพย์สินมรดกนั้น แต่ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบกว่าทรัพย์สินมรดกที่ตกทอดได้แก่ตน ในกรณีนี้ เมื่อที่ดินแปลงหนึ่งของทรัพย์สินมรดกติดจำนองประกันหนี้สินของนายนิพนธ์อยู่บรรดาทายาทผู้รับมรดกที่ดินแปลงดังกล่าวจึงต้องรับภาระในหนี้จำนองรายนี้ โดยรับโอนที่ดินนั้นมาโดยติดจำนอง ถ้ามีการบังคับจำนองโดยนายนิพนธ์ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้แล้วบรรดาทายาทหรือผู้รับทรัพย์สินมรดกก็ควรรับผิดชอบเฉพาะทรัพย์สินมรดกที่ตนรับโอนมา หรือหากตนต้องชำระหนี้จำนองไปเท่าใดก็ชอบที่จะได้รับเงินใช้คืนจากนายนิพนธ์ได้ตามสิทธิที่ได้รับโอนมาจากเจ้ามรดก บรรดาทายาทรวมทั้งผู้คัดค้านไม่มีสิทธิที่จะไปบังคับให้นายนิพนธ์ทำการไถ่ถอนจำนอง หรือยกข้ออ้างในการที่นายนิพนธ์ไม่ทำการไถ่ถอนจำนองมาเป็นเหตุขัดข้องมิให้มีการแบ่งปันทรัพย์สินมรดกให้แก่ทายาท ฎีกาของผู้คัดค้านฟังไม่ขึ้น" พิพากษายกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้บังคับคดีไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

องค์คณะ

สมฤทธิ์ ไชยศิริ · ชูเชิด รักตะบุตร · เรียร์ ยุงทอง

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/748/2532>